

Bogdan SEKŚCIŃSKI

***Contra legem...* Śladami przestępczej działalności Delegatury Komisji Specjalnej w Lublinie (1946-1949)**

Streszczenie

Lubelska Delegatura Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym (DKSL) była typowym ogniwem stalinowskiego systemu terroru w powojennej Polsce. Terenem działania DKSL było miasto Lublin oraz województwo lubelskie. Została powołana do życia 7 stycznia 1946 r. ma mocy przepisów dekretu z 16 listopada 1945 r. o utworzeniu i zakresie działania Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym. Działalność rozpoczęła 15 stycznia 1946 r. a zakończyła 5 lutego 1955 roku. Była specyficznym, pozakonstytucyjnym administracyjnym organem o uprawnieniach policyjno-prokuratorsko-sądowych. Postępowanie przed delegaturą, w zasadzie, miało charakter inkwizycyjny, było jednoinstancyjne, orzeczenia niezaskarżalne, a prawo oskarżonego do obrony było znacznie ograniczone. DKSL sprawując wymiar sprawiedliwości skazywała ludzi na kary zasadnicze i dodatkowe nawet za czyny, które nie były ani przestępstwami, ani nawet wykroczeniami. Niejednokrotnie karała na podstawie przepisów aktów prawnych już nieobowiązujących. Wzespółach rozpoznających DKSL często zasiadali jej pracownicy nieuprawnieni do sprawowania funkcji orzeczniczych. Skazywano osoby bez podstawy prawnej. Okres działalności lubelskiej DKS – to okres jawnego bezprawia, stosowania analogii w prawie karnym. Kierownictwo delegatury także podejmowało działania godzące w zasadę niezależności i niezawisłości sędziowskiej. Delegatura nie przestrzegała podstawowych zasad postępowania karnego. Analiza działalności DKSL prowadzi do konstatacji, iż była ona państwową organizacją przestępczą, instytucją charakterystyczną dla epoki polskiego stalinizmu. Na mocy postanowień o tymczasowym aresztowaniu - wydanych przez DKSL - w latach 1946-1950 zostało osadzonych w aresztach śledczych 1 329 osób. Łącznie w latach 1947-1954 delegatura skazała na kary zasadnicze 18 490osób, w tym do obozu pracy skierowała 2360osób, karą grzywny ukarała 15 896osób, a wobec 234osób orzekła obie kary łącznie.

Słowa kluczowe: Lubelska Delegatura Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym (1946-1950), pozasądowe instytucje orzekające, historia prawa karnego

***Contra legem...* In the footsteps of criminal activity of the representation of the special committee for fighting corruption practices and economic sabotage in Lublin (1946-1955)**

Summary

The Representation of the Special Committee for Fighting Corrupt Practices and Economic Sabotage in Lublin (RSCL) was functioning in the years 1946-1954. RSCL was the typical organ of penal repression. The Representation functioned in Lublin and Lublin province. The Representation was created on the legal basis of the decree dated the 16th November 1945 on creation and range of the Special Committee for Fighting Corruption Practices and Economic Sabotage (Dziennik Ustaw [1945] No. 53 item 302). The institution started its activities on the 15th day of January 1946. The Representation was an extrajudicial, extraconstitutional administrative body which dealt with uncovering and prosecuting crimes that threaten an

economic and social life of the state (1946-1950). Officers RSCL which they possessed authorizations of judicial organs and procurators. The RSCL abused the centre of compulsion, what he was the preliminary custody sale often. The Representation gave the warrants of arrest of persons, meringues of sufficient legal basis many the times. The rules of interim detention they applied were determined by the instructions and guidelines of chief authorities of the Special Committee. The decisive prerequisite for using this preventive measure in relation to the alleged perpetrators of crime was their political ideology. The proceeding before the Representation was of inquisitional character. The defendant's right to defense was limited. On given powers - by the Representation of the Special Committee in Lublin - decisions about interim arrest in years 1946-1950 - to prisons - on terrain of province Lublin - 1329 Polish citizens. RSCL sent 2,594 people to the compulsory labor camp in the years 1950-1954. The Representation of the Special Committee in Lublin ceased its activities on the 5th day of February 1955.

Key words: the Representation of the Special Committee for Fighting Corruption Practices and Economic Sabotage in Lublin, extrajudicial deciding institutions, the history of criminal law

Контра легем ... Следами преступной деятельности представительства Специальной комиссии в Люблине (1946-1949)

Резюме

Люблинское представительство Специальной комиссии по борьбе со злоупотреблениями и экономическим вредительством (ДКСЛ) была звеном сталинской системы террора в послевоенной Польше. Районом действия ДКСЛ был город Люблин и Люблинское воеводство. Создана 7 января 1946 г. в соответствии с положениями декрета с 16 ноября 1945 г. об создании и сфере действия Специальной комиссии по борьбе со злоупотреблениями и экономическим вредительством. Комиссия начала деятельность 15 января 1946 г. а завершила 5 февраля 1955 года. Была она специфическим, внеконституционным административным органом об полицейно-прокураторско-следственных правах. Разбирательство перед представительством, в основном, имело инквизиционный характер, заключения не могли быть обжалованы, а право обвиняемого на защиту было значительно ограничено. ДКСЛ осуществляя правосудие, осуждала людей на основные и дополнительные наказания даже за действия, которые не были преступлениями, ни даже нарушениями. Неоднократно наказывала на основании положений юридических актов, которые уже не действовали. В опознаваемых коллективах ДКСЛ часто были ее работники, не имеющие права к исполнению этих функции. Осуждали они без правового основания. Период деятельности люблинской ДКС - это период явного беззакония, использования аналогии в уголовном праве. Руководство представительства также принимало действия, которые нарушили принцип судебной независимости. Представительство не соблюдало основных правил уголовного процесса. Анализ деятельности ДКСЛ ведет к наблюдению, что была она государственной преступной организацией, типичным учреждением для эпохи польского сталинизма. В соответствии с решением о предварительном заключении - созданным ДКСЛ - в годы 1946-1950 было заключенных в камерах предварительного заключения 1 329 лиц. Вместе в годы 1947-1954 представительство осудило на основные наказания 18 490 лиц, в этом в трудовые

лагеря направила 2360 лиц, денежным штрафом наказала 15 896 лиц, а для 234 лиц вынесено оба наказания вместе.

Ключевые слова: представительство Специальной комиссии по борьбе со злоупотреблениями и экономическим вредительством (1946-1950), внесудебные учреждения, история уголовного права